

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

آزمایشگاه اندازه‌گیری دقیق

رشته‌های ساخت و تولید – نقشه‌کشی عمومی

زمینهٔ صنعت

شاخهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۱۵۳۸

سرشناسه: مهرزادگان، محمد، ۱۳۴۰-

عنوان و نام پدیدآور: آزمایشگاه اندازه‌گیری دقیق: رشته‌های ساخت و تولید – نقشه‌کشی عمومی زمینهٔ صنعت شاخهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای شماره درس ۱۵۳۸ / مؤلف: محمد مهرزادگان؛ برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تأییف دفتر تألیف کتابهای درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش.

مشخصات نشر: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۹۹ ص.؛ مصور (رنگی)، جدول ۲۹×۲۲-۴ س.م.

فروخت: شاخهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۱۵۳۸.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۱۲۱-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: چاپ قلی: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران، ۱۳۷۹.

موضوع: اندازه‌گیری -- کتابهای درسی -- راهنمای آموزشی (متوسطه)

موضوع: اندازه‌گیری آزمونها و تمرینها (متوسطه)

موضوع: ابزار اندازه‌گیری -- راهنمای آموزشی (متوسطه)

شناسه افزوده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. دفتر تألیف کتابهای درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش

ردیبدنده کنگره: ۱۳۹۱QC ۲۹/۹۶۴

ردیبدنده دیوبی: ۵۳۰/۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۲۷۴۸۶۹

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز:

پیشنهادها و نظرهای خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران - صندوق پستی شماره ۱۵/۴۸۷۴ دفتر تألیف کتاب‌های درسی
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

پیام‌نگار (ایمیل)
tvoccd@roshd.ir
وب‌گاه (وب‌سایت)
www.tvoccd.medu.ir

محتوای این کتاب در جلسه کمیسیون تخصصی رشتۀ نقشه‌کشی عمومی دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش باعضویت: غلامحسن پایگانه، عزیز خوشینی، محمد خواجه‌حسینی، ابوالحسن موسوی، حسن عبداللهزاده، حسن امینی، سید حسین حسنی و احمد رضا دوراندیش تأیید شده است.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش
عنوان و کد کتاب: آزمایشگاه اندازه‌گیری دقیق - ۴۷۳/۲

شماره درس: ۱۵۳۸

مؤلف: محمد مهرزادگان

ویراستار ادبی: حسین داوودی

نظرارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران - خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۰۹۱۶۱-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۰۹۲۶۶-۸۸۳۰، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت www.chap.sch.ir

رسم: زهره سادات حسینی

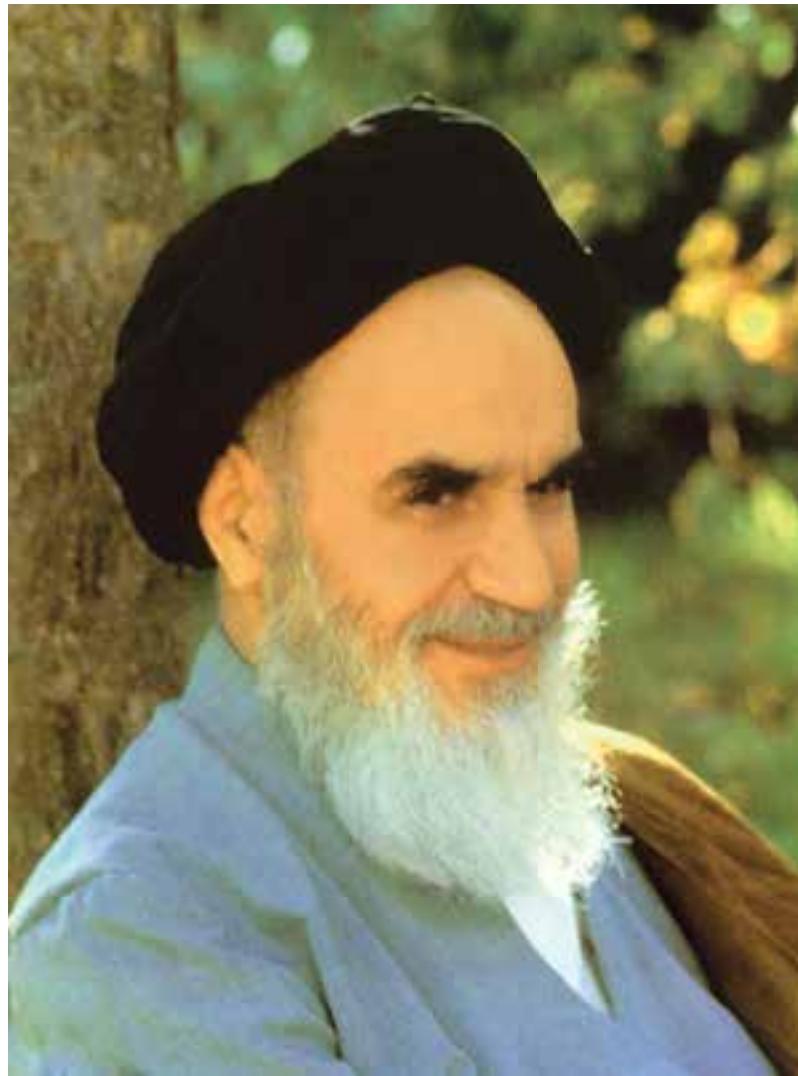
صفحه‌آرا: علیرضا سیاحی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جادۀ مخصوص کرج - خیابان ۱۶(داروپخت)

تلفن: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپ: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

حق چاپ محفوظ است.

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آیید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل
نباشید و از اتکای به اجانب بپرهیزید.

امام خمینی «قدس سرہ الشّریف»

فهرست مطالب

عنوان	صفحة
۱- اندازه‌گیری به روش دیداری (حدسی)	۷
۲- اندازه‌گیری و کنترل به وسیله‌ی تراز	۳۹
۳- اندازه‌گیری به وسیله‌ی متر و خط‌کش	۵۹
۴- اندازه‌گیری به وسیله‌ی کولیس	۷۹
۵- اندازه‌گیری به وسیله‌ی میکرومتر	۱۲۵
۶- اندازه‌گیری به وسیله‌ی ساعت اندازه‌گیری	۱۴۹
۷- اندازه‌گیری به وسیله‌ی زاویه‌سنجد	۱۷۱
۸- اندازه‌گیری و کنترل به وسیله‌ی اندازه‌گیرهای ثابت	۲۱۱
۹- روش‌های اندازه‌برداری قطعات صنعتی	۲۵۹

سخنی با همکاران (مقدمه مؤلف)

سپاس فراوان خداوند بزرگ را که توفيق فرمود تا بتوانم کتاب آزمایشگاه اندازه‌گیری دقیق را با رویکردهای زیر به رشته تحریر در

آورم:

الف) تفکیک کتاب آزمایشگاه از کتاب نظری

ب) ارتقای سطح کمی و کیفی آزمایش‌ها و تنوع آن‌ها؛

ج) تقدم اصل آموزش بر عمل با نگرش ایجاد تفکر در فرآگیرنده؛

د) استفاده از واژه‌های بهروز و استاندارد؛

لذا توجه همکاران، هنرآموزان، استادان و مجریان محترم برنامه‌های آموزشی را به نکات زیر جلب می‌نمایم.

۱- کتاب نظری و عملی توسط یک مدرس تدریس شود.

۲- از آن جا که تعداد فصل‌های کتاب عملی با کتاب نظری تطابق دارد لازم است هنرآموز محترم پس از تدریس هر فصل نظری بلا

فاصله نسبت به تدریس فصل عملی و انجام آزمایش‌ها توسط هنرجویان اهتمام نماید.

۳- تعداد هنرجویان از ۱۶ نفر بیش تر نباشد.

۴- کلاس نظری و عملی هر دو در محل آزمایشگاه برگزار گردد تا در تدریس برنامه‌ی نظری نیز از وسائل و تجهیزات آن‌ها جهت معرفی

و نشان دادن به هنرجو نیز استفاده شود همچنین ساعت آموزش نظری و عملی پیوسته باشند.

۵- در آزمایشگاه، محلی برای گذاشتن وسائლ اضافی هنرجویان پیش‌بینی شود.

۶- در اولین جلسه آزمایشگاه با هنرجویان راجع به مقررات آزمایشگاه، حفظ و نگه داری تجهیزات، انصباط کاری، دقت، کیفیت انجام

کار، اعتماد به نفس، با حوصله بودن، استفاده از مداد در نوشتن نتایج و پاسخ سوالات، مرتب نمودن وسائله در هنگام خروج و انجام کلیه موارد یک آزمایش در سر کلاس و در همان جلسه توضیح داده شود.

۷- در هر آزمایش سه پرسش مربوط به همان آزمایش پیش‌بینی شده که لازم است هنرجو در صفحه پیش‌بینی شده پاسخ دهد.

ضمناً در همان صفحه قسمت ملاحظات نیز در نظر گرفته شده تا هنرجو توضیحات بیش تر یا موارد دیگر را که به نظرش می‌رسد در آن جا بنویسد.

۸- در پایان هر جلسه، آزمایش‌های انجام شده توسط هنرآموز آزمایشگاه تأیید شود.

۹- با تکرار نکات و اجرای آزمایش‌های متعدد و متنوع کوشش شده است تا در هنرجویان، ذهنیت فکری ماندگار و مهارت لازم در کار

با وسائل اندازه‌گیری ایجاد گردد.

۱۰- هر یک از هنرجویان موظف به تهیه ی گزارش مستقل و جداگانه هستند.

۱۱- عموماً اندازه‌گیری‌ها، دوبار تکرار شده اند تا چنان‌چه هنرجویان به گروه‌های دو نفره تقسیم شده اند هر بار اندازه‌گیری را یک

نفر انجام دهد.

۱۲- انجام درست کارهای عملی این کتاب مستلزم داشتن فضا و تجهیزات برای شانزده نفر و یا هشت گروه آزمایشگاهی دو نفره، انجام

آزمایش به صورت یکسان و همزمان توسط هنرجویان است. لذا در موارد استثنایی که تجهیزات و لوازم خاص برای شانزده نفر و یا هشت گروه آزمایشگاهی وجود ندارد، با توجه به تنوع آزمایش‌های یک فصل، هنرجویان جهت انجام آزمایش‌های مختلف دسته‌بندی شوند

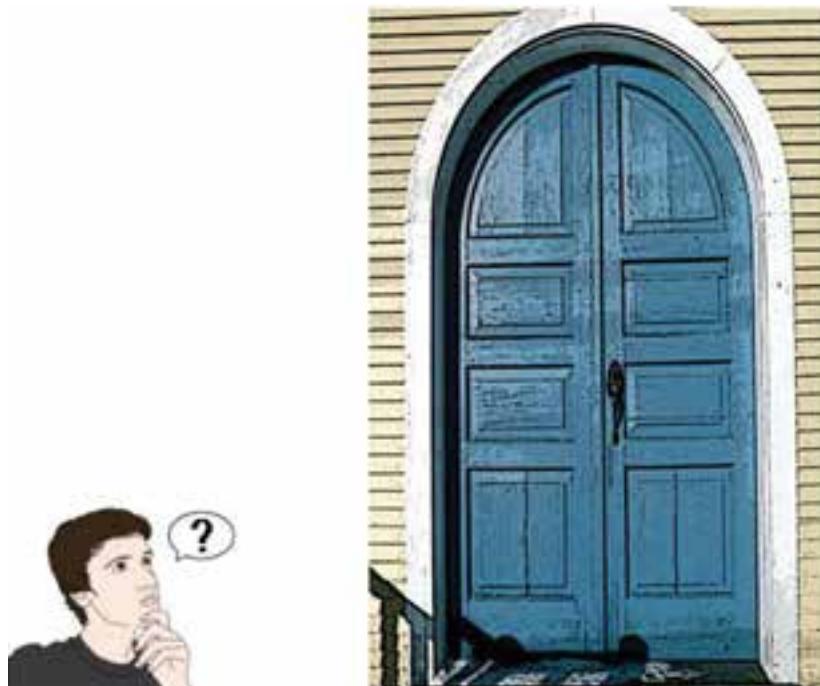
با تمام سعی و تلاش و دقیقی که در تهیه این کتاب به عمل آمده است لیکن اذعان می‌نمایم که فاقد اشکال نیست لذا پیش‌بینی از

همکاران و مجریان محترم عذرخواهی نموده و از هر طریقی که یادآوری نمائید سپاسگزاری می‌شود.

مؤلف

فصل اول

اندازه‌گیری به روش دیداری (حدسی)

پایه و اساس علوم، اندازه‌گیری است لذا بشر از ابتدا برای اندازه‌گیری به دنبال الگو و معیارهای مشخصی بوده و توانسته است با الگو قراردادن اعضای بدن خود و نهایتاً استفاده از سرعت سیر نور در خلاً به شاخص و معیار اندازه‌گیری طول دست یابد.

به منظور تقویت ذهنی، قدرت تجسم و ایجاد زمینه‌های فکری در هنرجویان و این‌که بتوانند در تجسم شاخص‌های اندازه‌گیری و تطابق اندازه‌ی ابعاد، مختصات و اجسام با این معیار‌ها تمرین داشته باشند، در این فصل با آزمایش‌هایی که پیش‌بینی شده است این جنبه‌ها در فراغیر تقویت گردد.

هدف‌های رفتاری

با توجه به دستگاه‌یکاهای مختلف که در کتاب نظری اندازه‌گیری دقیق شرح داده شده و آزمایش‌هایی که در این فصل پیش‌بینی شده است، هنرجو می‌تواند:

- ۱- اندازه‌ی ابعاد اجسام و قطعات را در دستگاه بین‌المللی یکاهای (متریک) و انگلیسی تخمین بزند.
- ۲- مقدار رواداری (تولرنس) اندازه‌ی حدس زده شده را مشخص کند.
- ۳- توانایی ذهنی و تفکر، تجسم، مقایسه و تطابق را تقویت کند.

این فصل شامل آزمایش‌های زیر است :

آزمایش ۱: تعیین ابعاد دیوار به روش دیداری

آزمایش ۲: تعیین طول قد به روش دیداری

آزمایش ۳: تعیین طول پا به روش دیداری

آزمایش ۴: تعیین ابعاد میز اندازه‌گیری به روش دیداری

آزمایش ۵: تعیین ابعاد صفحه‌صفی به روش دیداری

آزمایش ۶: تعیین ابعاد سکه به روش دیداری

آزمایش ۷: تعیین ابعاد دکمه‌ی لباس به روش دیداری

آزمایش ۸: تعیین ابعاد مداد نکی به روش دیداری

آزمایش ۹: تعیین ابعاد پیچ به روش دیداری

آزمایش ۱۰: تعیین ابعاد پیچ گوشتی به روش دیداری

ارزش یابی فصل

آزمایشگاه	تأیید و مهر	جمع	۱۰ آزمایش	۹ آزمایش	۸ آزمایش	۷ آزمایش	۶ آزمایش	۵ آزمایش	۴ آزمایش	۳ آزمایش	۲ آزمایش	۱ آزمایش

آزمایش ۱

تعیین ابعاد دیوار به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکرتان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک متر و یک سانتی متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌یک یارد و یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متريک یا انگلیسي) متمرکز کنید و اندازه را حدس بزنيد.
- ۵- هر بعد در هر دستگاه را، بدون استفاده از ضرایب تبدیل حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- طول و ارتفاع يكى از دیوارهای کلاس خود را برحسب یکاهای مندرج در جدول تخمین بزنید و یادداشت کنید.
- ۳- مقدار رواداری(تولرانس) برآوردهای خود رانیز حدس بزنید و در جدول بنویسید.
- ۴- با توجه به حساسیت و دقت مورد نياز برای ساخت دیوار، فکر می‌کنید چه تولرانسی باید در ساخت آن در نظر گرفته می‌شد. مقدار آن را در جدول بنویسید.
- ۵- در پایان، يکبار گزارش نتایج اندازه‌گیری را مطالعه کنید و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهید.

ارزش یابی آزمایش

تأیید و مهر آزمایشگاه	جمع	پرسشن آزمایش	نتایج آزمایش

	تعیین اندازه‌ی دیوار به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۱			
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :				
			نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه				
شکل ۱-۱-دیوار			۱- تخمین اندازه‌ها				
جدول ۱-۱- اندازه‌ی ابعاد دیوار به روش دیداری							
دستگاه بین المللی یکاهای (سیستم متریک)		دستگاه یکاهای انگلیسی					
طول	ارتفاع	طول	ارتفاع				
<i>m</i>	<i>m</i>	<i>yard</i>	<i>yard</i>				
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>				
۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری							
جدول ۱-۲- مقدار تولرانس به روش حدسی							
دستگاه بین المللی یکاهای (سیستم متریک)		دستگاه یکاهای انگلیسی					
طول	ارتفاع	طول	ارتفاع				
<i>m</i>	<i>m</i>	<i>yard</i>	<i>yard</i>				
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>				
۳- تخمین تولرانس کلی ساخت دیوار							
جدول ۱-۳- تخمین تولرانس کلی ساخت دیوار							
دستگاه بین المللی یکاهای (سیستم متریک)		دستگاه یکاهای انگلیسی					
پرسش آزمایش							
۱- با توجه به دقیقت و حساسیت ابعاد دیوار، یکای مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد دیوار را در دستگاه بین المللی یکاهای بنویسید.							
۲- با توجه به دقیقت و حساسیت ابعاد دیوار، یکای مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد دیوار را در دستگاه یکاهای انگلیسی بنویسید.							
۳- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد دیوار کدام است؟							

پاسخ نامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه‌ی دیوار به روش دیداری

فصل ۱
آزمایش ۱

تاریخ:

شماره‌ی گروه:

رشته‌ی تحصیلی:

نام:

ملاحظات:

آزمایش ۲

تعیین طول قد به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکر تان را کاملاً متتمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک متر و یک سانتی متر را در ذهن تان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک یارد و یک فوت را در ذهن تان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متریک یا انگلیسی) متتمرکز کنید و اندازه را حدس بزنید.
- ۵- هر بعد را در هر دستگاه بدون استفاده از ضرایب تبدیل حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نیاز بتوانید آن‌ها را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- طول قد خود را بر حسب یکاهای مندرج در جدول تخمین زده و یادداشت کنید.
- ۳- مقدار رواداری (تولرانس) برآورد عددی خود را نیز حدس بزنید و در جدول بنویسید.
- ۴- پرسش‌های آزمایش را مطالعه کنید و پاسخ دهید.
- ۵- در پایان گزارش نتایج اندازه‌گیری را مطالعه کنید و در صورت نیاز اصلاحات لازم را انجام دهید.

ارزش یابی آزمایش

نتایج اندازه‌گیری	بررسی آزمایش	جمع	تأیید و مهر آزمایشگاه

	تعیین اندازه‌ی قد به روش دیداری	فصل ۱ آزمایش ۲
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی : نام :

شکل ۱-۲ - طول قد

نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه

۱- تخمین طول قد

جدول ۱-۴ - اندازه‌ی طول قد به روش دیداری

دستگاه بین المللی یکاهای	دستگاه یکاهای انگلیسی
طول	طول
m	$yard$
cm	$foot$

۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری

جدول ۱-۵ - مقدار تولرانس به روش دیداری

دستگاه بین المللی یکاهای	دستگاه یکاهای انگلیسی
طول	طول
m	$yard$
cm	$foot$

پرسش آزمایش

- با توجه به دقت و حساسیت طول قد، یکای مناسب برای اندازه‌گیری طول قد را در دستگاه بین المللی یکاهای بنویسید.
- با توجه به دقت و حساسیت طول قد، یکای مناسب برای اندازه‌گیری طول قد در دستگاه یکاهای انگلیسی را بنویسید.
- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری طول قد کدام است؟

پاسخنامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه‌ی قد به روش دیداری

فصل ۱
آزمایش ۲

تاریخ:

شماره‌ی گروه:

رشته تحصیلی:

نام:

ملاحظات:

آزمایش ۳

تعیین طول پا به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکر تان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک متر و یک سانتی متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک فوت و یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متریک یا انگلیسی) متمرکز کنید و اندازه را حدس بزنید.
- ۵- هر بُعد را در هر دستگاه بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نیاز بتوانید آن‌ها را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- طول پای خود را بر حسب یکاهای مندرج در جدول تخمین بزنید و یادداشت کنید.
- ۳- مقدار تولرانس این اندازه‌گیری را تخمین زده و در جدول بنویسید.
- ۴- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه کنید و پاسخ دهید.
- ۵- در پایان، یکبار گزارش نتایج اندازه‌گیری را مطالعه کنید و در صورت نیاز اصلاحات لازم را در آن انجام دهید.

ارزشیابی آزمایش

تأیید و مهر آزمایشگاه	جمع	بررسی آزمایش	نتایج اندازه‌گیری

	تعیین اندازه‌ی طول پا به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۳
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :	
			نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه	
شکل ۱-۳ - طول پا				۱- تخمین طول قد
جدول ۱-۶ - اندازه‌ی طول پا به روش دیداری				
دستگاه بین المللی یکاهای طول	<i>m</i>	دستگاه یکاهای انگلیسی طول	<i>foot</i>	
	<i>cm</i>		<i>inch</i>	
جدول ۱-۷ - مقدار تولرانس به روش دیداری				
دستگاه بین المللی یکاهای طول	<i>cm</i>	دستگاه یکاهای انگلیسی طول	<i>foot</i>	
	<i>mm</i>		<i>inch</i>	
پرسش آزمایش				
۱- با توجه به دقیق و حساسیت طول پا، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه بین المللی یکاهای بنویسید.				
۲- با توجه به دقیق و حساسیت طول پا، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه یکاهای انگلیسی را بنویسید.				
۳- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری طول پا کدام است؟				

	پاسخ نامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه‌ی طول پا به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۳
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:	
ملاحظات:				

آزمایش ۴

تعیین ابعاد میز اندازه‌گیری به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکرтан را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک متر و یک سانتی‌متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک یارد و یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متريک یا انگليسى) متمرکز کنید و اندازه را حدس بزنيد.
- ۵- هر بعد در هر دستگاه را، بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- طول، عرض و ارتفاع میز اندازه‌گیری خود را بحسب يكاهای مندرج در جدول تخمین بزنید و يادداشت کنید.
- ۳- مقدار رواداری (تولرانس) برآوردهای عددی خود را نيز حدس بزنید و در جدول بنويسيد.
- ۴- با توجه به حساسیت و دقت مورد نیاز، برای ساخت میز، فکر می‌کنید چه تولرانسی باید در ساخت آن در نظر گرفته می‌شد؟ مقدار آن را در جدول بنويسيد.
- ۵- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه کنید و پاسخ دهيد.
- ۶- در پایان، يکبار گزارش نتایج اندازه‌گیری را مطالعه کنید و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهيد.

ارزش یابی آزمایش

نتایج اندازه‌گیری	بررسی آزمایش	جمع	تأیید و مهر آزمایشگاه

	تعیین اندازه‌ی ابعاد میز اندازه‌گیری به روش دیداری	فصل ۱ آزمایش ۴
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی : نام :

شکل ۱-۴- میز اندازه‌گیری

نیازها : فکر، قدرت تجسم و توانایی مقایسه

۱- تخمین ابعاد میز اندازه‌گیری

جدول ۱-۸- اندازه‌ی میز اندازه‌گیری به روش دیداری					
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی		
طول	عرض	ارتفاع	طول	عرض	ارتفاع
<i>m</i>	<i>m</i>	<i>m</i>	<i>Yard</i>	<i>Yard</i>	<i>Yard</i>
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>

۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری

جدول ۱-۹- مقدار تولرانس اندازه‌گیری به روش دیداری					
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی		
طول	عرض	ارتفاع	طول	عرض	ارتفاع
<i>m</i>	<i>m</i>	<i>m</i>	<i>Yard</i>	<i>Yard</i>	<i>Yard</i>
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>

۳- مقدار تولرانس کلی ساخت میز

جدول ۱-۱۰- مقدار تولرانس کلی ساخت میز					
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی		

پرسش آزمایش

- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد میز اندازه‌گیری، یکای مناسب برای اندازه‌گیری را در دستگاه بین المللی یکاهای بنویسید.
- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد میز اندازه‌گیری، یکای مناسب برای اندازه‌گیری را در دستگاه یکاهای انگلیسی بنویسید.
- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد میز کدام است؟

	پاسخنامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه‌ی میز اندازه‌گیری به روش دیداری		
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات:			

آزمایش ۵

تعیین ابعاد صفحه صافی به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکر تان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک سانتی‌متر و یک میلی‌متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک فوت و یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متريک یا انگليسي) متمرکز نموده و اندازه را حدس بزنيد.
- ۵- هر بُعد را در هر دستگاه، بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنيد.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن ها را اصلاح کنيد.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاريگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنيد.
- ۲- طول، عرض و ارتفاع صفحه صافی را برحسب يكاهای مندرج در جدول تخمین بزنيد و يادداشت کنيد.
- ۳- مقدار رواداری (تولرانس) برأورد های عددی خود را نيز حدس بزنيد و در جدول بنويسيد.
- ۴- با توجه به حساسيت و دقت مورد نياز برای ساخت صفحه صافی، فکر می‌کنيد چه تولرانسى باید در ساخت آن در نظر گرفته می‌شد؟ مقدار آن را در جدول بنويسيد.
- ۵- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه و پاسخ دهيد.
- ۶- در پایان، گزارش نتایج اندازه‌گیری را مطالعه کنيد و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهيد.

ارزش يابی آزمایش

نتایج اندازه‌گیری	بررسی آزمایش	جمع	تأیید و مهر آزمایشگاه

	اندازه‌ی ابعاد صفحه‌صفافی به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۵				
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :					
نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه								
	شکل ۱-۵-صفحه صافی							
۱-تخمین ابعاد صفحه صافی								
جدول ۱-۱۱- اندازه‌ی صفحه‌صفافی به روش دیداری								
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی					
طول	عرض	ارتفاع	طول	عرض				
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>foot</i>	<i>foot</i>				
<i>mm</i>	<i>mm</i>	<i>mm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>				
۲-تخمین تولرانس اندازه‌گیری								
جدول ۱-۱۲- مقدار تولرانس اندازه‌گیری به روش دیداری								
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی					
طول	عرض	ارتفاع	طول	عرض				
<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>cm</i>	<i>foot</i>	<i>foot</i>				
<i>mm</i>	<i>mm</i>	<i>mm</i>	<i>inch</i>	<i>inch</i>				
۳-تخمین تولرانس کلی صفحه صافی								
جدول ۱-۱۳- مقدار تولرانس کلی ساخت صفحه‌صفافی								
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی					
پرسش آزمایش								
۱-با توجه به دقت و حساسیت ابعاد صفحه‌صفافی، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه بین المللی یکاهابنوسید.								
۲-با توجه به دقت و حساسیت ابعاد صفحه‌صفافی، یکای مناسب اندازه‌گیری در دستگاه یکاهای انگلیسی بنویسید.								
۳-وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد صفحه صافی کدام است؟								

	<p>پاسخنامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه‌ی صفحه صافی به روش دیداری</p>		
فصل ۱ آزمایش ۵			
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات:			

آزمایش ۶

تعیین ابعاد سکه به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکر تان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک سانتی‌متر و یک میلی‌متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه اندازه‌گیری (متريک یا انگليسي) متمرکز نموده و اندازه را حدس بزنيد.

۵- هر بعد در هر دستگاه را، بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.

۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن ها را اصلاح کنيد.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه کنيد.
- ۲- ابعاد سکه را بر حسب موارد و يكاهای مندرج در جدول تخمین بزنید و يادداشت کنيد.
- ۳- مقدار رواداري (تولرانس) برآورد عددی خود را نيز حدس بزنيد و در جدول بنويسيد.
- ۴- با توجه به حساسيت و دقت مورد نياز برای ساخت سکه ، فکر می‌کنيد چه تولرانسي باید در ساخت آن در نظر گرفته می‌شد؟ مقدار آن را در جدول بنويسيد.
- ۵- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه کنيد و پاسخ دهيد.
- ۷- در پاييان، گزارش نتایج اندازه‌گيری را مطالعه کنيد و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهيد.

ارزش يابي آزمایش

نتایج اندازه‌گیری	بررسی آزمایش	جمع	تأیید و مهر آزمایشگاه

	تعیین ابعاد سکه به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۶
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :	
نیازها : فکر قدرت جسم و توانایی مقایسه				
				
شکل ۱-۶ - سکه				
۱- تخمین ابعاد سکه				
جدول ۱-۱۴ - اندازه‌ی سکه به روش دیداری				
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی	
قطر	ضخامت	عمق	قطر	ضخامت
mm	mm	mm	inch	inch
۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری				
جدول ۱-۱۵ - مقدار تولرانس اندازه‌گیری به روش دیداری				
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی	
قطر	ضخامت	عمق	قطر	ضخامت
mm	mm	mm	inch	inch
۳- تخمین مقدار تولرانس ساخت سکه				
جدول ۱-۱۶ - مقدار تولرانس کلی ساخت سکه				
دستگاه بین المللی یکاهای			دستگاه یکاهای انگلیسی	
پرسش آزمایش				
۱- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد سکه، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه بین المللی یکاهای بنویسید.				
۲- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد سکه، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه یکاهای انگلیسی را بنویسید.				
۳- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد سکه کدام است؟				

	پاسخنامه‌ی پرسش‌های تعیین ابعاد سکه به روش دیداری		فصل ۱ آزمایش ۶
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات:			

آزمایش ۷

تعیین ابعاد دکمه‌ی لباس به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکرтан را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک میلی‌متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه (متريک یا انگلیسي) متمرکز کنید و اندازه را حدس بزنيد.
- ۵- هر بُعد را در هر دستگاه، بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن ها را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گيري، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گيري و موضوع اندازه‌گيري را به دقت مطالعه و بررسی کنيد.
- ۲- ابعاد دکمه‌ی لباس خود را برحسب موارد مندرج در جدول تخمین بزنيد و يادداشت کنيد.
- ۳- مقدار رواداري (تولرانس) برآورد عددی خود را نيز حدس بزنيد و در جدول بنويسيد.
- ۴- با توجه به حساسيت و دقت دکمه، فکر کنيد چه تولرانسى باید در ساخت قسمت هاي مختلف آن در نظر گرفته مي شد؟ مقدار آن را در جدول بنويسيد.
- ۵- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه کرده و پاسخ دهيد.
- ۶- در پایان، گزارش نتایج اندازه‌گيري را مطالعه کنيد و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهيد.

ارزش یابی آزمایش

نتایج اندازه‌گيري	بررسی آزمایش	جمع	تأييد و مهر آزمایشگاه

	تعیین ابعاد دکمه‌ی لباس به روش دیداری	فصل ۱ آزمایش ۷
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :

شکل ۱-۷-دکمه لباس

نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه

۱-تخمین ابعاد دکمه‌ی لباس

جدول ۱-۱۷- اندازه‌ی دکمه لباس به روش دیداری			
دستگاه بین المللی یکا ها			
قطر	ضخامت	قطر سوراخ ها	فاصله مرکزی سوراخها

۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری

جدول ۱-۱۸- مقدار تولرانس اندازه‌گیری به روش دیداری			
دستگاه بین المللی یکا ها			
قطر	ضخامت	قطر سوراخ ها	فاصله مرکزی سوراخها

۳- تخمین مقدار تولرانس ساخت دکمه

جدول ۱-۱۹- مقدار تولرانس کلی ساخت دکمه			
قطر	ضخامت	قطر سوراخ ها	فاصله مرکزی سوراخها

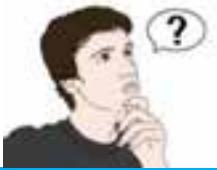
پرسش آزمایش

۱- آیا با توجه به دقت و حساسیت ابعاد قسمت های مختلف دکمه، یکای اندازه‌گیری انتخابی مناسب است؟

توضیح دهید.

۲- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد قسمت های مختلف دکمه، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه یکاهای انگلیسی چیست؟

۳- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد دکمه لباس کدام است؟

	پاسخنامه‌ی پرسش‌های تعیین اندازه دکمه‌ی لباس به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۷
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:	
ملاحظات:				

آزمایش ۸

تعیین ابعاد مداد نکی به روش دیداری

توصیه‌های فنی و حفاظتی

- ۱- فکرتان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک سانتی‌متر و یک میلی‌متر را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- برای درک بهتر، اندازه‌ی یک اینچ را در ذهنتان مجسم کنید.
- ۴- در موقع تخمین اندازه‌ها، ذهن را روی یک دستگاه (متريک یا انگليسي) متمرکز کنید و اندازه را حدس بزنيد.
- ۵- هر بُعد را در هر دستگاه بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۶- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نياز بتوانيد آن ها را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گيری، دستور کار، کاربرگ نتایج اندازه‌گيری و موضوع اندازه‌گيری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- ابعاد مداد نکی را برحسب موارد مندرج در جدول و يكاي اندازه‌گيری مناسب تخمین بزنيد و يادداشت کنيد.
- ۳- مقدار رواداري (تلرانس) برآورد عددی خود را نيز حدس بزنيد و در جدول بنويسيد.
- ۴- با توجه به حساسيت و دقت مورد نياز برای ساخت قسمت های مختلف مداد نکی، فکر می‌کنید چه تولرانسی باید در ساخت قسمت های مختلف آن در نظر گرفته می‌شد؟ مقدار آن را در جدول بنويسيد.
- ۵- پرسش‌های آزمایش را به دقت مطالعه کنید و پاسخ دهيد.
- ۶- در پایان، نتایج اندازه‌گيری را مطالعه کنید و در صورت نياز اصلاحات لازم را در آن انجام دهيد.

ارزش یابی آزمایش

تأييد و مهر آزمایشگاه	جمع	پرسش آزمایش	نتایج اندازه‌گيری

	تعیین اندازه‌ی ابعاد مداد نکی به روش دیداری		
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :

شکل ۱-۸ مداد نکی

نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه

۱-تخمین ابعاد مداد نکی

جدول ۱-۲۰ - اندازه‌ی مداد نکی به روش دیداری

دستگاه بین المللی یکا ها

طول کلی	قطر بدن	مخروط			طول کلاهک	قطر کلاهک
		قطر بزرگ	قطر کوچک	زاویه		

۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری

جدول ۱-۲۱ - مقدار تولرانس اندازه‌گیری به روش دیداری

دستگاه بین المللی یکا ها

طول کلی	قطر بدن	مخروط			طول کلاهک	قطر کلاهک
		قطر بزرگ	قطر کوچک	زاویه		

۳- تخمین مقدار تولرانس در ساخت مداد نکی

جدول ۱-۲۲ - مقدار تولرانس در ساخت مداد نکی

پرسش آزمایش

- ۱- آیا با توجه به دقت و حساسیت ابعاد قسمت های مختلف مداد نکی، یکای اندازه‌گیری انتخابی مناسب است یا خیر؟
- ۲- با توجه به دقت و حساسیت ابعاد قسمت های مختلف مداد نکی، یکای مناسب برای اندازه‌گیری در دستگاه یکاهای انگلیسی را بنویسید.
- ۳- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد مداد نکی اعم از طول و زاویه کدام است؟

	پاسخ نامه پرسش‌های تعیین ابعاد مداد نکی به روش دیداری		فصل ۱ آزمایش ۸
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات			

آزمایش ۹

تعیین ابعاد پیج به روش دیداری

توصیه های فنی و حفاظتی

- ۱- فکر تان را کاملاً متتمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه یک میلی‌متر رادر ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- هر بعد را بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۴- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نیاز بتوانید آن‌ها را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کار برگ نتایج اندازه گیری و موضوع این اندازه گیری را مطالعه کنید.
- ۲- هشت نوع بعد را روی پیج مشخص کنید و نام آن‌ها در جدول بنویسید.
- ۳- ابعادی از پیج را که مشخص کردید بر حسب میلی‌متر حدس بزنید و در جدول بنویسید.
- ۴- مقدار رواداری (تولرنس) برآورد های عددی خود را نیز حدس زده و در جدول بنویسید.

ارزش یابی آزمایش

نتایج اندازه‌گیری	پرسش آزمایش	جمع	تأیید و مهر آزمایشگاه

	تعیین اندازه‌ی ابعاد پیچ به روش دیداری			فصل ۱ آزمایش ۹
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی :	نام :	
نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه				
				
شکل ۱-۹-پیچ				
۱- تخمین ابعاد پیچ				
جدول ۱-۲۳- اندازه‌ی پیچ به روش دیداری به میلی‌متر				
۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری				
جدول ۱-۲۴- مقدار تولرانس کلی اندازه‌گیری به روش دیداری				
پرسش آزمایش				
۱- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد پیچ اعم از طول، قطر، گام و زاویه‌ی دندنه‌ها کدام است؟				
۲- آیا با توجه به دقت و حساسیت ابعاد قسمت‌های مختلف پیچ، یکای انتخابی مناسب است؟ چرا؟ توضیح دهید.				
۳- چنانچه بخواهیم ابعاد پیچ را در دستگاه یکاهای انگلیسی اندازه‌گیری کنیم چه یکای انگلیسی را پیشنهاد می‌کنید؟ چرا؟ توضیح دهید.				

	پاسخ نامه پرسش‌های تعیین ابعاد پیج به روش دیداری		
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات			

آزمایش ۱۰

تعیین ابعاد پیج گوشتی به روش دیداری

توصیه های فنی و حفاظتی

- ۱- فکرتان را کاملاً متمرکز کنید.
- ۲- برای درک بهتر، اندازه یک میلی‌متر رادر ذهنتان مجسم کنید.
- ۳- هر بعد را بدون استفاده از ضرایب تبدیل، حدس بزنید.
- ۴- بهتر است نتایج با مداد نوشته شود تا در صورت نیاز بتوانید آن را اصلاح کنید.

انجام کار

- ۱- قبل از اندازه‌گیری، دستور کار، کار برگ نتایج اندازه‌گیری و موضوع اندازه‌گیری را به دقت مطالعه و بررسی کنید.
- ۲- هشت نوع بعد را روی پیج گوشتی مشخص کنید و نام آن‌ها را در جدول بنویسید.
- ۳- اندازه‌ی ابعادی از پیج گوشتی را که مشخص کردید بر حسب میلی‌متر حدس بزنید و آن را در جدول مربوطه بنویسید.
- ۴- مقدار رواداری (تولرانس) برآوردهای عددی خود را نیز حدس بزنید و در جدول بنویسید.

ارزش یابی آزمایش

تأیید و مهر آزمایشگاه	جمع	پرسش آزمایش	نتایج اندازه‌گیری

	تعیین اندازه‌ی ابعاد پیچ گوشتی به روش دیداری	فصل ۱ آزمایش ۱۰
تاریخ :	شماره‌ی گروه :	رشته‌ی تحصیلی : نام :

نیازها : فکر، قدرت تجسم، توانایی مقایسه

شکل ۱-۱۰-پیچ گوشتی

۱- تخمین ابعاد پیچ

جدول ۱-۲۴- اندازه‌ی پیچ گوشتی به روش دیداری به میلی‌متر

۲- تخمین تولرانس اندازه‌گیری

جدول ۱-۲۵- مقدار تولرانس کلی اندازه‌گیری به روش دیداری به میلی‌متر

پرسش آزمایش

- ۱- وسیله‌ی مناسب برای اندازه‌گیری ابعاد پیچ گوشتی، اعم از قطر، طول، قوس‌ها، زاویه و...، کدام است؟
- ۲- آیا با توجه به دقیق و حساسیت ابعاد قسمت‌های مختلف پیچ گوشتی، یکای انتخابی مناسب است یا خیر؟
چرا؟ توضیح دهید.
- ۳- چنان‌چه بخواهیم ابعاد پیچ گوشتی را در دستگاه یکاهای انگلیسی تعیین کنیم چه یکایی را پیشنهاد می‌کنید؟ چرا؟ توضیح دهید.

	پاسخ نامه پرسش‌های تعیین ابعاد پیچ گوشتی به روش دیداری		فصل ۱ آزمایش ۱۰
تاریخ:	شماره‌ی گروه:	رشته‌ی تحصیلی:	نام:
ملاحظات			